

Editorial In the past few decades, there has been a process of de-institutionalization of the housing production in European countries with a strong social-democratic tradition. In such instances, the government withdraws its investments and shifts them to the free market. Traditional government tasks – initiation, design, financing – are taken over by developers and privatized housing corporations. The public-private relationships have thus drastically changed, but the essence of the social-democratic housing tradition – centralized direction retaining strong aesthetic control – has remained intact, especially in the Netherlands.

Resistance against the continuity of this 'monopolistic' and 'centralistic' practice has arisen in the Netherlands in recent years. There have been suggestions for an alternative model based on the liberalization of land policies and more freedom for the individual housing consumer. We are directed with some enthusiasm toward the US and Belgium, where this 'wild living' is a traditional commonplace. An important consequence of this 'liberalist' model is the removal of the mediation between the urban plan and architecture; urbanism is roads and building lots; architecture is the individual, context-free dwelling. It is interesting to note however, that in recent years precisely these countries have seen an increase in movements that question the excess of freedom in this type of spatial planning, and argue for a stronger connection between a city plan and its residential building. This issue of OASE investigates the problematic of the commodification of housing production and, within this, the relations between the building and the land it sits on: consumption and territory. The premise is defined by the field of tension between demand – from quantitative to qualitative – and supply – privatization in the housing market.

François Claessens, Wouter Deen, Marcel Musch en Lara Schrijver

Redactioneel Sinds enkele decennia is er in Europese landen met een sterk sociaal-democratische traditie een proces van de-institutionalisering van de woningbouw gaande. Daarbij trekt de overheid haar investeringen terug, en verschuift deze naar de markt. Traditionele overheidstaken – initiatief, ontwerp, financiering – worden overgenomen door ontwikkelaars en geprivatiseerde woningbouwcorporaties. De publiek-private verhoudingen zijn hiermee weliswaar drastisch gewijzigd, het wezen van de sociaal-democratische woningbouwtraditie – centrale regie met sterk esthetische controle – is met name in Nederland echter intact gebleven. Tegen de continuïteit van deze 'monopolistische' en 'centralistische' praktijk is in Nederland sinds enkele jaren verzet gerezen. Er zijn voorstellen gedaan voor een alternatief model gebaseerd op liberalisering van de grondpolitiek en meer vrijheid voor de individuele woonconsument. Met enig enthousiasme wordt hierbij verwezen naar de VS en België, waar dit 'wilde wonen' traditioneel gemeengoed is. Een belangrijke consequentie van dit 'liberalistisch' model is de eliminatie van de bemiddeling tussen stedenbouwkundig plan en architectuur; stedenbouw is wegen en kavels, architectuur is het individuele, contextloze woonhuis. Opvallend is nu echter dat juist in deze landen de laatste jaren bewegingen op gang zijn gekomen die het als al-te-vrijblijvend ervaren karakter van deze vorm van ruimtelijke ordening aan de kaak stellen, en juist een nauwere afstemming van stadsplan en woonbebouwing bepleiten. Dit nummer van OASE onderzoekt de problematiek van commodificatie van woningproductie en de verhouding hierbinnen tussen het gebouwde en de grond: consumptie en territorium. Vertrekpunt vormen veranderingen in het spanningsveld van vraag – van kwantitatief naar kwalitatief – en aanbod – privatisering van de woningmarkt.